

Wprowadzenie

W kolejnym, 34 numerze czasopisma „Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna”, które jest przygotowywane przez Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, zebraliśmy 9 artykułów w konwencji *Varia*.

Zeszyt otwiera artykuł Teresy Czyż pt. „Metoda wskaźnikowa w geografii społeczno-ekonomicznej”, w którym autorka przedstawia rolę wskaźników o charakterze poznawczym, stosowanych w geografii społeczno-ekonomicznej, w realistycznej konceptualizacji rzeczywistości, której podstawą jest ujmowanie nieobserwowalnych własności konceptualnych za pośrednictwem obserwowalnych własności realnych. Na szczególną uwagę zasługuje przeprowadzona w artykule systematyzacja wskaźników poznawczych w podziale na kategorie i w podziale na rodzaje oraz czytelne wyjaśnienie zasad konstrukcji, interpretacji i doboru wskaźników, które zilustrowano przykładami wybranych wskaźników poznawczych, używanych w geografii społeczno-ekonomicznej.

W kolejnym artykule „Finansowanie społeczne jako nowe narzędzie partycypacji społecznej w gospodarce przestrzennej” Tomasz Sowada omawia znaczenie finansowania społecznościowego i jego wykorzystania w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Autor zmierza do oceny finansowania społecznościowego jako nowej formy partycypacji społecznej, która nawiązuje do tradycyjnych działań w tym zakresie, korzystających z zupełnie nowych narzędzi. Analiza obejmuje charakterystykę polskich projektów finansowanych społecznościowo, które miały wpływ na planowanie i zagospodarowanie polskich jednostek osadniczych. Studium przypadku dotyczy warszawskiego projektu – „Uratujmy Jazdów”.

Eliza Kalbarczyk i Klaudia Nowacka w opracowaniu pt. „Możliwości realizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej na obszarach chronionych w Polsce – aspekt prawny i społeczny” identyfikują możliwości realizacji inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej na przyrodniczych obszarach chronionych w Polsce, uwzględniając opinie mieszkańców wybranego obszaru przyrodniczo cennego na temat tego typu projektów. Ocenę możliwości budowy przedmiotowych instalacji przeprowadzają na podstawie analizy obowiązujących w Polsce aktów prawnych, piśmiennictwa naukowego oraz opinii osób zawodowo związanych z energetyką odnawialną, wzbogacając ten zasób źródeł badaniem opinii społecznej przeprowadzonym w miejscowości położonej w otulinie parku narodowego.

Dominika Studzińska i Klaudia Nowicka w artykule „Ruch bezwizowy na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej na przykładzie granicy polsko-rosyjskiej” analizują konsekwencje liberalizacji reżimu wizowego na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na granicę polsko-rosyjską z obwodem kaliningradzkim. Analiza bazuje na przeglądzie literatury oraz wynikach badań własnych autorek, które zostały przeprowadzone w latach 2012–2014 na obszarze włączonym do ruchu bezwizowego. Badaniami bezpośrednimi obję-

to przedstawiciele władz lokalnych i regionalnych oraz przedsiębiorców zarówno z polskiej, jak i rosyjskiej strefy przygranicznej.

Wszystkie pozostałe artykuły zebrane w niniejszym zeszycie tworzą zwartą tematycznie grupę opracowań dotyczących różnych aspektów funkcjonowania miast i ich znaczenia dla przebiegu i przemian procesów rozwoju społeczno-gospodarczego. Cel i zakres analizy w tych pracach obejmuje zarówno współczesne koncepcje rozwoju miast, jak i procesy determinujące ich obecne dynamiczne przemiany, a także charakterystykę istotnych uwarunkowań kształtujących czynniki i bariery ich funkcjonowania.

Anna Bilska w opracowaniu „Proces budowy miasta odpornego na przykładzie Rotterdamu” przybliży koncepcję miasta odpornego na zagrożenia naturalne i antropogeniczne. W artykule podjęto próbę stworzenia schematu budowy miasta odpornego oraz sprawdzono jego funkcjonowanie w praktyce. Badanie obejmuje analizę dyskursu miasta odpornego w dokumentach lokalnych oraz charakterystykę wybranych przykładów praktycznych wdrażania tej koncepcji zastosowanych w Rotterdamie.

Łukasz Tomczyk i Andrzej Klimczuk w artykule „Inteligentne miasta przyjazne starzeniu – przykłady z krajów Grupy Wyszehradzkiej” przedstawiają natomiast dwie wzajemnie powiązane koncepcje miasta istotne z perspektywy zarządzania publicznego w ramach polityki wobec starzenia się społeczeństwa na poziomie lokalnym. Pierwszą jest koncepcja „inteligentnego miasta”, a drugą koncepcja „miasta przyjaznego starzeniu się”. Analiza obok przedstawienia założeń koncepcji obejmuje również próbę wskazania ich praktycznego wdrażania w krajach Grupy Wyszehradzkiej, które w odróżnieniu od omawianych zazwyczaj w literaturze przykładów z Europy Zachodniej, charakteryzują się nie tylko szybkim starzeniem się populacji, ale też istotnymi deficytami infrastruktury.

Benicjusz Głębocki i Ewa Kacprzak w artykule „Urban sprawl a zmiany zasobów użytków rolnych na obszarach wiejskich aglomeracji poznańskiej w latach 1990–2016” poruszają istotny problem identyfikacji i oceny zmian zachodzących w zasobach użytków rolnych obszarów wiejskich aglomeracji poznańskiej pod presją dynamicznie rozwijającego się na przełomie XX i XXI w. procesu *urban sprawl*. Obok ujęcia całościowego zakres analizy obejmuje również strukturę własnościową tych zasobów, koncentrując się na przedstawieniu skali, dynamiki oraz przestrzennego zróżnicowania zmian w powierzchni użytków rolnych będących własnością prywatną, a nie stanowiących gospodarstw rolnych. Autorzy podjęli też próbę wyróżnienia czynników determinujących ubytek użytków rolnych z gospodarstw rolnych.

Artur Bajerski w opracowaniu „Struktura społeczno-przestrzenna, lokalna polityka edukacyjna a zróżnicowanie wyników egzaminacyjnych gimnazjów w dużym polskim mieście. Przykład Poznania” wskazuje na problem prawidłowości zróżnicowania wyników egzaminacyjnych uczniów gimnazjów jako pochodnej zróżnicowania społeczno-przestrzennego miasta oraz lokalnej polityki edukacyjnej, w szczególności nierestrykcyjnego stosowania zasady rejonizacji kształcenia przez władze lokalne. Uzyskane wyniki badań ilościowych zróżnicowania wyników egzaminu gimnazjalnego w Poznaniu autor wykorzystuje jako przyczynek

do dyskusji nad znaczeniem nierówności społecznych we współczesnej lokalnej polityce edukacyjnej dużego miasta.

W ostatnim artykule „Wpływ budowy południkowych obwodnic Łodzi na dostępność mieszkańców miasta do sieci dróg o najwyższych parametrach” Szymon Wiśniewski zwraca natomiast uwagę na wpływ wprowadzenia do sieci drogowej obwodnic Łodzi na dostępność transportową sieci dróg ekspresowych i autostrad. Posługując się metodami analizy dostępności transportowej w postaci pomiaru odległości oraz dostępności kumulatywnej, autor określa zmiany bezwzględne i względne przestrzennego zróżnicowania dostępności czasowej dla łódzian punktowych elementów sieci dróg o najwyższych parametrach.

Mamy nadzieję, że włączycie się Państwo w tworzenie kolejnych numerów naszego biuletynu. Należy podkreślić, że nasze czasopismo znajdujące się na liście B czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ostatniej ocenie parametrycznej (2015) prawie podwoiło swoje notowania uzyskując 9 pkt. Zapraszamy i zachęcamy Państwa do nadsyłania propozycji publikacji, informacji na temat nowości wydawniczych, recenzji i głosów polemicznych dotyczących najnowszych wyników badań, a także streszczeń wyróżniających się prac magisterskich z zakresu problematyki rozwoju regionalnego i polityki regionalnej, które mogłyby stać się podstawą do przygotowania artykułów w numerze poświęconym debiutom naukowym. Pamiętajmy, że tylko od naszej wspólnej aktywności zależy ostateczny kształt naszego czasopisma, którego kolejny numer trafił właśnie do Państwa.

Przypominamy, że wszystkie zasady dotyczące składania i recenzowania tekstów oraz numery archiwalne czasopisma dostępne są pod adresem rr.amu.edu.pl.

Redaktor Naczelny
dr hab. Paweł Churski, prof. UAM